

РЕНЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента

КОЛЕСНІКОВА АНДРІЯ ПАВЛОВИЧА

на дисертаційну роботу **Шатарського Артура Яремовича**
на тему «Формування механізму управління економічною безпекою
підприємств мережевих структур»

представлену на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 051 «Економіка»

**Актуальність теми дисертації та її зв'язку з науковими програмами,
планами, темами**

Актуальність теми дослідження не викликає сумнівів, оскільки в сучасних умовах дисбалансу економічних процесів одним із найважливіших аспектів є проблематика управління економічною безпекою підприємств мережевих структур. Слід зазначити, що безпекова компонента розглядається як цінний актив оптимального управління, від якого залежить результативність діяльності мережевих структур в цілому, адже від забезпечення високого рівня економічної безпеки досліджуваних підприємств можна очікувати позитивного результату в тривалій перспективі. Тому для формування механізму управління економічною безпекою підприємств мережевих структур необхідно враховувати всі загрози внутрішнього і зовнішнього середовищ. Встановлено, що механізм управління економічною безпекою підприємств мережевих структур це не одичний процес, а комплекс взаємозв'язаних структурно-логічних взаємозв'язків.

Звертаємо увагу на те, що в сучасних умовах турбулентності економічних процесів не існує повноцінно науково-обґрунтованих теоретико-методичних засад щодо управління економічною безпекою підприємств мережевих структур. Тому дисертаційна робота, присвячена

розробленню науково-методичних засад і практичних рекомендацій щодо формування механізму управління економічною безпекою підприємств мережевих структур є актуальною і своєчасною.

Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Західноукраїнського національного університету за темою «Економічна безпека: детермінанти розвитку та механізми забезпечення» (номер державної реєстрації 0119U100877), де автором обґрунтовано практичні рекомендації щодо удосконалення управління економічною безпекою підприємницьких структур; а також є складовою науково-дослідної роботи Прикарпатського інституту ім. М. Грушевського ПрАТ «ВНЗ «МАУП» за темою «Україна в контексті світових й національних модернізаційних процесів формування державності та громадянського суспільства: політичний, юридичний, економічний, соціальний, психологічний і управлінський аспекти» (номер державної реєстрації 0119U100492), де автором розроблено рекомендації щодо удосконалення організаційно-економічного оцінювання реалізації стратегії забезпечення економічної безпеки мережевих структур.

Особистий внесок дисертанта в отриманих наукових результатах

Слід відзначити, що дисертаційна робота Шатарського А. Я. є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі наукові результати, які викладено в даній роботі отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї та положення, які є результатом самостійного дослідження здобувача.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи Шатарського А. Я. ґрунтуються на використанні широкої інформаційної бази підприємств мережевих структур. Обсяг опрацьованої наукової

літератури, зібраний фактичний матеріал та власні напрацювання автора дозволили логічно викласти матеріал та зробити конкретні пропозиції.

Прикладний характер дослідження підсилюється низкою розроблених та впроваджених пропозицій на підприємствах.

Достовірність результатів дисертаційного дослідження підтверджується детальним викладом змісту запропонованих моделей, логікою використання ґрунтовного математичного апарату та адекватним характером прикладних розрахунків.

Сформульовані основні положення та висновки здобувача є достатньо обґрунтованими, у першу чергу це стосується елементів наукової новизни, належний рівень оцінки яких забезпечується: побудовою чіткої логічної структури роботи через чітку постановку і вирішення завдань дослідження; використання системного підходу до об'єкту, предмету дослідження та застосування достатньої кількості загальних і спеціальних методів наукових досліджень із врахуванням і глибоким розумінням сутності об'єкту дослідження, опрацюванням належної кількості спеціальної наукової літератури, зокрема, праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених щодо даної проблематики, публікацій у фахових виданнях, результатів тематичних, аналітичних досліджень вчених–економістів.

Таким чином, очевидно, що структура роботи логічна і завершена. Зміст дисертаційної роботи, який відповідає назві теми, засвідчує завершеність дослідження. Через усі розділи простежується послідовність вирішення проблематики механізму управління економічною безпекою підприємств мережових структур.

Ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії, науковими працями Шатарського А. Я. дозволяє визначити істотні положення, які характеризуються науковою новизною. Автором дисертаційної роботи отримані такі наукові результати:

– розробка та апробація структурно-функціонального підходу до формування економічної безпеки підприємств мережевих структур у процесі їхнього функціонального забезпечення з урахуванням безпосереднього впливу предметних аспектів мережевих структур;

– удосконалення інструментарій економічного аналізу щодо оцінювання сучасного стану й основних тенденцій розвитку вітчизняних підприємств мережевих шляхом дослідження традиційних економічних показників, які опосередковано характеризують рівень економічної безпеки як важливого вектора розвитку мережевої системи;

– пропозиція теоретико-методичного підходу до оцінювання загроз економічній безпеці підприємств мережевих структур застосування на основі Prt-матриці, що дало змогу провести ранжування загроз та можливість адаптувати в управління підприємствами мережевих структур комплексний підхід до оцінювання загроз економічній безпеці;

– удосконалення комплексної оцінки стратегічних векторів процесу управління економічною безпекою підприємств мережевих структур, що дало змогу ідентифікувати розвиток «нижньої» та «верхньої» меж безпекового рівня підприємницьких структур в сучасних умовах;

– розвинення автором понятійно-категоріального апарату дослідження щодо трактування понять «економічна безпека підприємств мережевих структур» та «стратегія економічної безпеки підприємств мережевих структур», що формують базові компетенції та забезпечують довгострокову конкурентоспроможність мережевої структури, дають можливість визначати методологічний інструментарій забезпечення

економічної безпеки підприємств мережевих структур;

– апробація наукового підходу щодо організаційно-економічного оцінювання ефективності реалізації стратегії економічної безпеки підприємства мережевих структур, що представляє рівень застосування потенціалу мережевої системи та показника чистого дисконтованого доходу, як головного орієнтира стратегії безпеки у вартісному вираженні.

Повнота опублікування основних положень дисертації

Наукові положення, висновки й рекомендації, що сформульовані в дисертації є достовірними. В даній науковій роботі забезпечено використанням значного обсягу матеріалів офіційної статистики підприємницьких структур країни. Слід відзначити, що в усіх наукових положеннях, висновках та рекомендаціях підтверджується глибоким аналізом фундаментальних наукових праць зарубіжних та вітчизняних вчених з проблематики управління економічною безпекою підприємств мережевих структур. Робота характеризується комплексним використанням загальнонаукових та спеціальних засобів емпіричного та теоретичного пізнання, коректним застосуванням арсеналу моделей, використанням системного комплексного підходу. Більшість пропозицій автора знайде застосування в практичній діяльності підприємницьких структур.

Представлені в дисертації теоретичні й методичні результати відрізняються глибиною аналізу, коректністю формулювання пропозицій щодо практичного використання, науковою новизною.

Висновки, методичні підходи, а також відповідні елементи наукової новизни з достатньою аргументованістю знайшли відображення в публікаціях автора. Основні положення дисертації були апробовані на вітчизняних та міжнародних конференціях. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів і рекомендацій про їх використання

Теоретична цінність наукових результатів полягає в розробці нових та удосконаленні існуючих теоретико-методичних та науково-практичних засад управління економічною безпекою підприємств мережових структур, які відповідають сучасним вимогам щодо протидії сучасним викликам.

Практичне значення отриманих результатів полягає в широких можливостях використання запропонованих у дисертації науково обґрунтованих положень, які доведені до рівня конкретних рекомендацій і можуть бути використані в процесі формування механізму управління економічною безпекою підприємств мережових структур.

Результати дослідження впроваджено у практику діяльності ТОВ «Комфі Трейд» (довідка № 158 від 25.02.2024 р.), ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» (довідка № 83 від 15.02.2024 р.), ТОВ «ТЕКО-ТРЕЙД» (довідка № 15 від 07.02.2024 р.), ТОВ «ЮСП ПАНЕЛЬ» (довідка № 58 від 11.01.2024 р.).

Теоретичні положення та практичні рекомендації використовуються у навчальному процесі Західноукраїнського національного університету при викладанні дисципліни «Безпека бізнесу» та «Фінансово-економічна безпека» (довідка № 126-29/611 від 08.03.2024 р.).

Практичне впровадження авторських пропозицій сприятиме покращенню механізму управління економічною безпекою підприємств мережових структур.

Оцінка структури дисертації, мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Артура Яремовича складається із вступу, трьох розділів, висновку та списку літератури. Основний текст дисертаційної роботи становить 238 сторінок. Слід відзначити, що спостерігається чітко сформований та структурно-логічно побудований

виклад матеріалу. Зокрема: дослідження теоретичного базису та комплексного оцінювання економічної безпеки підприємств мережових структур та як наслідок рекомендаційні засади щодо удосконалення формування механізму управління даної наукової проблематики. Відповідно, у дисертації подано 36 таблиць, та 20 рисунків. Список літератури дисертаційної роботи охоплює 206 найменування праць вітчизняних і зарубіжних вчених. Дана робота предсталена на українській мові та відповідає всім вимогам щодо оформлення всіх структурних елементів та ступеню академічної доброчесності.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності, зя якою вона подається до захисту

Дисертаційна робота за своїм фаховим спрямуванням відповідає переліку напрямів дослідження спеціальності 051 «Економіка», повною мірою відповідає паспорту обраної спеціальності та профілю ради для разового захисту дисертації.

Критичні зауваження

Дисертаційне дослідження, як і будь-яка творча праця, містить певні дискусійні аспекти, недоліки, висвітлення яких сприятиме більш повній та об'єктивній характеристиці результатів дисертаційного дослідження:

1. У дисертаційній роботі табл. 2.10 та 2.11 представлено загрози економічній безпеці на мікро та макрорівні (стор. 126-127), на мою думку, дослідження отримало б значної практичної наповненості доповнивши відповідними розрахунками на прикладі декількох мережових підприємств в контексті комплексного оцінювання впливу відповідних загроз.

2. На с.153 сформовано дисертантом структуру механізму

управління економічною безпекою підприємств мережевих структур протидії загрозам, спрямований на реалізацію визначених заходів щодо складових економічної безпеки, доцільно було б подати взаємозв'язок впливу інноваційних технологій на функціонування мережевих систем в сучасних умовах.

3. В дисертації варто ширше обґрунтувати функціональне забезпечення стратегії як важливого вектора зміцнення економічної безпеки підприємств мережевих структур.

4. Поза увагою автора залишились питання щодо необхідності зміцнення інформаційної безпеки підприємств мережевих структур, що є основною передумовою та вектором розвитку формування ефективної мережевої системи в контексті забезпечення безпекової компоненти.

Висловлені дискусійні положення і зауваження не знижують позитивної оцінки наукового рівня та практичного значення результатів дисертаційної роботи Шатарського Артура Яремовича.

Загальний висновок

Дисертація Шатарського Артура Яремовича на тему «Формування механізму управління економічною безпекою підприємств мережевих структур» виконана на достатньо високому науково-теоретичному рівні, а отримані в процесі дослідження наукові результати характеризуються новизною та мають практичну цінність. Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, за своїм змістом і якістю відповідає представленим вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 р. № 283), Вимогам до оформлення дисертацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення

разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Це дає можливість зробити висновок про те, що Шатарський А. Я. заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри безпеки
та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного
університету Міністерства освіти і науки України

Андрій КОЛЕСНИКОВ

Підпис А. Колесніков

Завіряю:
НАЧАЛЬНИК
ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ А. Сеник